

Dokument s plenarne sjednice

B9-0283/2022

13.5.2022

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o borbi protiv nekažnjavanja ratnih zločina u Ukrajini
(2022/2655(RSP))

**Sergey Lagodinsky, Alice Kuhnke, Tineke Strik, Francisco Guerreiro,
Malte Gallée, Mounir Satouri, Terry Reintke, Bronis Ropè, Hannah
Neumann, Rosa D'Amato, Katrin Langensiepen, Alviina Alametsä, Anna
Cavazzini, Ignazio Corrao, Viola Von Cramon-Taubadel**
u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

B9-0283/2022

**Rezolucija Europskog parlamenta o borbi protiv nekažnjavanja ratnih zločina u
Ukrajini
(2022/2655(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prijašnje rezolucije o Rusiji i Ukrajini, posebno svoje rezolucije od 01. ožujka¹ i 07. travnja 2022.²,
- uzimajući u obzir Povelju UN-a, Hašku konvenciju, Ženevsku konvenciju i njezine Dodatne protokole te Rimski statut,
- uzimajući u obzir izjavu predsjednice Komisije Ursule von der Leyen od 04. travnja 2022. nakon njezinog telefonskog razgovora s predsjednikom Zelenskim o odgovorima Komisije na zlodjela u Buči,
- uzimajući u obzir izjavu koju je potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku 04. travnja 2022. dao u ime EU-a o ruskim zlodjelima počinjenima u Buči i drugim ukrajinskim gradovima,
- uzimajući u obzir Izjavu EU-a o ruskim zlodjelima počinjenima u Buči i drugim ukrajinskim gradovima izrečenu 05. travnja 2022. na Posebnom stalnom vijeću Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES) br. 1366 u Beču,
- uzimajući u obzir smjernice EU-a o promicanju usklađenosti s međunarodnim humanitarnim pravom,
- uzimajući u obzir sporazum iz 2006. između Međunarodnog kaznenog suda (MKS) i Europske unije o suradnji i pomoći,
- uzimajući u obzir rezoluciju Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE) od 28. travnja 2022. pod naslovom *The Russian Federation's aggression against Ukraine: ensuring accountability for serious violations of international humanitarian law and other international crimes* (Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: osiguravanje odgovornosti za teške povrede međunarodnog humanitarnog prava i druge međunarodne zločine),
- uzimajući u obzir „Izvješće o povredama međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava u području ljudskih prava, ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti počinjenim u Ukrajini od 24. veljače 2022.” misije stručnjaka moskovskog mehanizma OEES-a od 13. travnja 2022.,
- uzimajući u obzir izvješća organizacije Human Rights Watch o Ukrajini od 03. travnja i 21. travnja 2022. te izvješće Amnesty Internationala od 06. svibnja 2022.,

¹ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0052.

² Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0120, P9_TA(2022)0121, P9_TA(2022)0125.

- uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da u skladu s Poveljom UN-a i načelima međunarodnog prava sve države ostvaruju ravnopravan suverenitet i u svojim se međunarodnim odnosima moraju suzdržavati od prijetnje silom ili upotrebe sile koja je usmjerena protiv teritorijalne cjelovitosti ili političke nezavisnosti bilo koje države;
- B. budući da Ruska Federacija od 24. veljače 2002. provodi nezakonitu, ničim izazvanu i neopravdanu vojnu agresiju protiv Ukrajine; budući da je 16. ožujka 2022. Međunarodni sud naložio Ruskoj Federaciji da odmah obustavi svoje vojne operacije na državnom području Ukrajine;
- C. budući da su tisuće ljudi izgubile živote ili su ranjene u tom ratu; budući da ruska vojska i dalje neselektivno granatira i provodi zračne napade na stambena područja i civilnu infrastrukturu, kao što su bolnice, škole i jaslice; budući da postoje dokazi o neselektivnim i nesrazmjernim napadima u Harkivu, Černihivu, Mikolajivu i drugdje; budući da su deseci tisuća civila bili zarobljeni u Mariupolju dok je njihov grad pretvoren u ruševine, s malo ili nimalo hrane, vode, lijekova, grijanja ili sredstava komunikacije te bez sigurnog načina za bijeg;
- D. budući da postoje izvješća iz brojnih prethodno okupiranih ukrajinskih gradova, među ostalim Buče, Irpena, Hostomela, Ivankiva i drugih mjesta koja su sada oslobodile ukrajinske oružane snage, o masovnim grobnicama sa stotinama osoba te o tijelima civila pronađenima na ulici, uključujući žene, djecu i starce, od kojih su nekima ruke bile svezane na leđima;
- E. budući da je Rusija počinila velike i teške ratne zločine od početka svoje potpune invazije na Ukrajinu, uključujući masovna ubojstva civila, mučenje, seksualno nasilje, prisilne nestanke, prisilnu deportaciju, pljačku i ometanje evakuacije i humanitarnih konvoja; budući da su ruske vlasti odgovorne za ta zlodjela, koja su počinjena dok su one imale učinkovitu kontrolu nad tim područjima, te stoga podliježu međunarodnom pravu u pogledu okupacije;
- F. budući da je, prema ukrajinskom povjereniku za ljudska prava, stotine tisuća Ukrajinaca prisilno deportirano iz privremeno okupiranih teritorija u Rusiju, često u izolirane i gospodarski depresivne regije, te su kao rezultat toga djeca odvojena od roditelja;
- G. budući da je organizacija Human Rights Watch dokumentirala višestruku uporabu naširoko zabranjenog kazetnog streljiva i drugog eksplozivnog oružja protiv civila od strane Rusije, među ostalim ispaljenog balističkim projektilima Tochka s bojnim glavama punjenim kazetnim streljivom i raketama s kazetnim streljivom Smerch;
- H. budući da će i učinci rata i zločina koje je Rusija počinila u Ukrajini na okoliš i zdravlje biti opsežni i dugoročni; budući da je Ukrajina optužila Rusiju za krađu nekoliko stotina tisuća tona žitarica, a UN potvrđuje da postoji sve više dokaza da su ruske trupe opljačkale zalihe ukrajinskih žitarica i uništile skladišta žitarica, čime se pogoršava globalna kriza povezana s hranom i doprinosi mogućoj gladi u Ukrajini; budući da je gotovo 25 milijuna tona žitarica ostalo zarobljeno u Ukrajini zbog uništenja logističke infrastrukture i ruske pomorske blokade;

- I. budući da je za ratne zločine odgovorna svaka osoba koja naredi ili namjerno počini takva djela, ili koja ih potpomaže i podržava; budući da su zapovjednici snaga koji su znali ili su imali razloga znati za takve zločine, ali ih nisu pokušali zaustaviti ili kazniti odgovorne, kazneno odgovorni za ratne zločine po zapovjednoj odgovornosti; budući da bi MKS mogao kazneno goniti osumnjičene za te zločine, s obzirom na to da je Ukrajina prihvatila nadležnost suda; budući da bi ih i Ukrajina mogla kazneno goniti u svom domaćem pravosudnom sustavu, a države članice i treće zemlje mogle bi kazneno goniti pojedince za napade na njihove državljane ili za međunarodne zločine prema načelu opće nadležnosti, ako je ta mogućnost predviđena nacionalnim zakonodavstvom; budući da i sama Rusija ima obvezu kazneno goniti i vojne agresije i ratne zločine u skladu s njezinim Kaznenim zakonom;
- J. budući da je u nekoliko izjava EU naveo da će počinitelji ratnih zločina i drugih teških povreda međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava u području ljudskih prava, kao i odgovorni državni dužnosnici i vojni čelnici, snositi odgovornost i da podržava sve mjere za osiguravanje odgovornost za te povrede koje su u Ukrajini počinile ruske oružane snage i druge okupacijske vlasti;
- K. budući da su ukrajinske vlasti, Međunarodni kazneni sud, države članice, kao što je Njemačka, i treće zemlje pokrenule niz istraga ratnih zločina u Ukrajini na temelju načela opće nadležnosti; budući da se usredotočuju na prikupljanje dokaza, uključujući iskaze očevidaca, fotografske i satelitske dokaze, presretnute komunikacije ruske vojske i moguće izjave ruskih vojnika; budući da je Vijeće UN-a za ljudska prava također osnovalo istražno povjerenstvo u pogledu teških povreda ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava u Ukrajini te da bi njegov rad mogao pružiti važnu pomoć MKS-u i drugim pravosudnim tijelima;
- L. budući da je u izvješću misije stručnjaka moskovskog mehanizma OESS-a zaključeno da se mogao izbjeći znatan broj slučajeva smrti i ozljeda civila da je Rusija poštovala svoje obveze međunarodnog humanitarnog prava u pogledu razlikovanja, proporcionalnosti i mjera opreza tijekom neprijateljskog djelovanja u Ukrajini te da je rat posebno negativno utjecao na pojedince koji pripadaju ranjivim skupinama, kao što su žene, djeca, starije osobe ili osobe s invaliditetom;
- M. budući da se Inicijativom za praćenje ljudskih prava u Ukrajini, putem koje Ured OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) dokumentira najozbiljnije povrede ljudskih prava i standarda humanitarnog prava od prvog dana ruske nezakonite vojne agresije, nastoje predstaviti dokazi mehanizmima odgovornosti koji imaju nadležnost ili bi je mogli imati u budućnosti;
- N. budući da je EU uspostavio Zajednički istražni tim s Ukrajinom za prikupljanje dokaza i istragu ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti uz potporu Eurojusta i sudjelovanje Ureda tužitelja MKS-a;
1. najoštrije osuđuje vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu, kao i sudjelovanje Bjelarusa u tom ratu, te zahtijeva od Rusije da odmah prekine sve vojne aktivnosti u Ukrajini i bezuvjetno povuče sve snage i vojnu opremu s cijelog međunarodno priznatog državnog područja Ukrajine;
 2. izražava potpunu solidarnost s ukrajinskim narodom, u potpunosti podržava neovisnost,

suverenost i teritorijalnu cjelovitost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica te ističe da taj rat predstavlja ozbiljno kršenje međunarodnog prava;

3. oštro osuđuje prijavljena zlodjela koja su počinile ruske oružane snage i druge okupacijske vlasti; inzistira na tome da počinitelji ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti te mogućeg genocida ili osobe s genocidnom namjerom, kao i odgovorni državni dužnosnici i vojni čelnici, moraju snositi odgovornost;
4. pozdravlja istragu koju je pokrenuo tužitelj MKS-a o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti, Istražno povjerenstvo Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, kao i napore neovisnog civilnog društva u pogledu prikupljanja i očuvanja dokaza o ratnim zločinima; stoga poziva Komisiju i države članice da pruže financijsku i praktičnu potporu civilnom društvu;
5. poziva Komisiju i države članice da podrže sve legitimne međunarodne i nacionalne procese za istraživanje navodnih zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina počinjenih u Ukrajini kako bi se svi počinitelji pozvali na odgovornost pred sudom;
6. poziva EU da pruži potporu tužitelju MKS-a u istrazi i kaznenom progonu osumnjičenih počinitelja ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i, moguće, genocida, pružanjem političke potpore, stavljanjem na raspolaganje svih dokaza koje posjeduju, uključujući obavještajne podatke iz otvorenih izvora, informacije i podatke, satelitske snimke i presretute komunikacije, te osiguravanjem odgovarajućih ljudskih i financijskih resursa općem proračunu MKS-a kako bi se u potpunosti zaštitila njegova neovisnost i nepristranost;
7. potiče države članice, među ostalim putem njihovog sudjelovanja u Petom odboru Opće skupštine UN-a, i UN da osiguraju da Istražno povjerenstvo UNHRC-a ima dovoljna financijska sredstva za izvršenje svih aspekata svog mandata na neovisan način te dovoljnu količinu stručnog znanja da izvrši svoj mandat, uključujući posebnu istragu, osobito u pogledu forenzičkih istraga, prava djece, prava osoba s invaliditetom i prava starijih osoba;
8. duboko žali zbog odluke o zatvaranju posebna promatračka misija OEES-a u Ukrajini nakon nepostizanja konsenzusa na Stalnom vijeću OEES-a 31. ožujka 2022. o produženju mandata misije i potiče države članice da istraže svaku opciju za ponovnu uspostavu mandata i funkcija posebne promatračke misije radi prikupljanja informacija i izvješćivanja o sigurnosnom stanju te utvrđivanja i izvješćivanja o činjenicama u vezi s konkretnim incidentima;
9. ističe važnost bliske koordinacije i razmjene dokaza među tijelima nadležnima za kazneni progon u različitim jurisdikcijama kako bi se osigurala učinkovitost tih istraga, a posebno bliske suradnje s ukrajinskim vlastima; u tom smislu pozdravlja izmijenjeni mandat savjetodavne misije EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini i prijedlog mandata o novim pravilima kako bi se Agenciji EU-a za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) omogućilo da čuva, analizira i pohranjuje dokaze koji se odnose na najteža međunarodna kaznena djela, kao što su ratni zločini;
10. poziva države članice i Komisiju da pruže svu potrebnu pomoć kako bi se ojačali pravosudni kapaciteti i resursi Ukrajine za učinkovitu istragu i kazneni progon ratnih

zločina; naglašava potrebu za davanjem prioriteta naporima za očuvanje dokaza koji bi mogli biti ključni za buduće kaznene progone ratnih zločina, uključujući zatvaranje masovnih grobnica dok se ne omoguće stručne ekshumacije, fotografiranje tijela i okolnog područja prije njihovog pokopa, bilježenje uzroka smrti kada je to moguće, bilježenje imena žrtava i identificiranje svjedoka te traženje identifikacijskog materijala koji su ruske snage možda ostavile iza sebe;

11. poziva Komisiju i države članice da podrže aktivnosti kojima se olakšava osposobljavanje i podizanje razine osviještenosti boraca za ljudska prava, kao i sudaca i tužitelja, u pogledu digitalnih dokaza i digitalne registracije povreda ljudskih prava kako bi se pojasnili kriteriji prihvatljivosti na domaćim i međunarodnim sudovima;
12. poziva Komisiju i države članice da pruže potporu ukrajinskim vlastima u zadovoljavanju ključnih referentnih vrijednosti u pogledu borbe protiv nekažnjavanja teških međunarodnih zločina, među ostalim ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, na nacionalnoj razini, što bi trebalo uključivati brzu, neovisnu i nepristranu istragu i kazneni progon tih zločina; rigoroznu provedbu međunarodno priznatih standarda o poštenom suđenju, uključujući prava optuženih, kako je detaljno navedeno u članku 14. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima te članku 6. Europske konvencije o ljudskim pravima; odgovarajuće kazne kojima se odražava težina kaznenog djela u slučaju osude, a koje mogu uključivati zatvorsku kaznu i moraju isključiti smrtnu kaznu; podršku svjedocima i žrtvama uključenim u suđenja te njihovu zaštitu; jamstva u pogledu sigurnosti sudaca, sudskog osoblja i branitelja kako bi mogli raditi bez prijetnji i štete; stvarne mogućnosti da žrtve budu uključene u postupak, u većoj ulozi od običnog svjedoka; stavljanje informacija o pravosudnim naporima na raspolaganje stanovništvu koje je najpogođenije zločinima, među ostalim i zato što možda imaju ograničeno iskustvo u kaznenim postupcima;
13. poziva Ukrajinu da ratificira Rimski statut MKS-a i njegove izmjene te službeno postane članica MKS-a kako bi se podržali napori za utvrđivanje odgovornosti za ozbiljne međunarodne zločine i ukrajinsko nacionalno zakonodavstvo i postupci uskladili s međunarodnim pravom, čime bi se ojačao domaći pravni mehanizam radi borbe protiv nekažnjavanja takvih zločina; podsjeća na potrebu da sve strane u sukobu strogo poštuju međunarodno humanitarno pravo; poziva Ukrajinu da osigura učinkovitu istragu o navodnim zlostavljanjima ruskih ratnih zarobljenika od strane ukrajinskih boraca;
14. poziva sve međunarodne i nacionalne aktere u pogledu odgovornosti da blisko surađuju s civilnim društvom u pribavljanju informacija relevantnih za pravosudne postupke, među ostalim poboljšanjem pristupa informacijama i kontakta sa žrtvama i pogođenim zajednicama, osiguravanjem publiciteta, transparentnosti postupka i angažmana civilnog društva u odgovoru na zlodjela koja je počinila Ruska Federacija;
15. poziva međunarodnu zajednicu da također ozbiljno istraži i kazni zločine protiv okoliša, posebno ekocid i veliko onečišćenje okoliša, uključujući prekograničnu štetu za okoliš, s obzirom na to da Rusija i dalje cilja industrijska postrojenja i postrojenja za gorivo, opskrbu električnom energijom, vodoopskrbu, kanalizacijske sustave i druga postrojenja, uzrokujući široko rasprostranjene kontaminacije te devastirajući močvare, šume, nacionalne parkove, zaštićena područja, među ostalim 30-kilometarsku zonu

- isključenja u Černobilu, i domove ugroženih vrsta, s teškim dugoročnim učincima;
16. poziva države članice da prikupe dokaze i podrže istragu tužitelja MKS-a kako bi se utvrdilo jesu li ratni zločini i zločini protiv čovječnosti koje su počinile ruske snage u Ukrajini genocid; podsjeća da je u slučaju genocida međunarodna zajednica posebno obvezna djelovati i trebala bi se koristiti svim alatima koji su joj na raspolaganju; naglašava važnost rada mreže EU-a protiv genocida i potiče Komisiju i države članice da pojačaju svoju potporu i suradnju u okviru te mreže te da provedu njezine preporuke;
 17. oštro osuđuje uporabu seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja kao ratnog oružja te naglašava da je to ratni zločin i da ga stoga treba procesuirati u skladu s odredbama međunarodnog prava i Rimskog statuta MKS-a, a posebno njegovih članaka 7. i 8.; stoga poziva da se posebna pozornost posveti ženama i djevojčicama koje su pretrpjele seksualno nasilje tijekom sukoba;
 18. poziva na istrage o navodnoj pljački i uništavanju objekata za skladištenje hrane koje su počinile ruske oružane snage i okupacijske vlasti, kao i na smislenu procjenu njihovog globalnog učinka, posebno na zemlje u razvoju koje uvoze hranu;
 19. poziva EU da poduzme sve potrebne mjere u međunarodnim institucijama i postupcima te pri Međunarodnom kaznenom sudu ili drugim odgovarajućim međunarodnim sudovima kako bi se postupci politički odgovornih osoba u Rusiji i Bjelarusu procesuirali kao ratni zločini i zločini protiv čovječnosti, navodni genocid i zločin agresije, te da aktivno sudjeluje u njihovoj istrazi;
 20. u tom kontekstu ističe aktualne rasprave o imunitetu državnih dužnosnika u Komisiji UN-a za međunarodno pravo i poziva na daljnje postupanje u vezi s njima; poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje i Komisiju, zajedno s državama članicama, da nastave jačati izgradnju nacionalnih kapaciteta u trećim zemljama, posebno putem globalne kampanje za potporu donošenju nacionalnog zakonodavstva o općoj nadležnosti, uz podupiranje međunarodnih kaznenih sudova i mehanizama, kao i platformi i organizacija posvećenih borbi protiv nekažnjavanja, kao što je Koalicija za Međunarodni kazneni sud;
 21. potiče države članice da učinkovito iskoriste načelo opće nadležnosti za istragu i kazneni progon ratnih zločina u Ukrajini i da pojačaju međusobnu suradnju, s Komisijom u ulozi koordinatora i poticatelja;
 22. podržava poziv PACE-a na ad hoc međunarodni kazneni sud kako bi se istražio i kazneno gonio zločin agresije koji je navodno počinilo političko i vojno vodstvo Ruske Federacije te potiče države članice da podrže uspostavu tog suda;
 23. potiče međunarodnu zajednicu da iskoristi ovaj trenutak za jačanje koncepta pravde u cijelom svijetu i načela opće nadležnosti, usvajajući istu načelnu potporu u drugim sukobima u kojima civili pate te u kojima je potreban hitan humanitarni odgovor;
 24. pozdravlja brzo donošenje sankcija od strane Vijeća i poziva na trajno jedinstvo institucija EU-a i država članica kao odgovor na rusku agresiju na Ukrajinu, kao i na visoku razinu koordinacije među zemljama skupine G7; poziva sve partnere, posebno zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u i potencijalne kandidatkinje, da se usklade s

paketima sankcija; poziva na brzo donošenje šestog paketa sankcija; ponavlja svoj poziv na hitnu zabranu uvoza energenata iz Rusije; poziva na proširenje popisa pojedinaca na meti sankcija;

25. poziva EU i njegove međunarodne partnere da istraže mogućnosti utvrđivanja i osiguranja odštete od Rusije Ukrajini, na temelju vladavine prava i načela odgovornosti država za međunarodno protupravne čine; poziva države članice da istraže moguće pravne načine za oduzimanje imovine koju na teritoriju EU-a ima ruska vlada, ili koja je pod kontrolom ili u vlasništvu subjekata povezanih s njom, i imovine pojedinaca koji se nalaze na popisu sankcija EU-a ako se radi o imovinskoj koristi ostvarenoj kaznenim djelom, uz puno poštivanje međunarodnog prava i s jasnim pravnim temeljima, te da istraže u kojoj bi mjeri prihodi ostvareni oduzimanjem ili izvlaštenjem imovine mogli pritijecati u Ukrajinu i pomoći onima koji su pogođeni ratom u Ukrajini, uz blisko koordiniranje tog djelovanja s međunarodnim partnerima;
26. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Europskoj službi za vanjsko djelovanje, vladama i parlamentima država članica, Vijeću Europe, NATO-u, OESS-u, predsjedniku, vladi i Vrhovnoj radi Ukrajine te predsjedniku, vladi i Državnoj dumi Ruske Federacije.